

Inhoudelijk

MEERJARENBELEID 2026 – 2030

Fokelien Renckens-Stenneberg, directeur a.i.

AUGUSTUS 2025

1. PROFIEL ZANDVOORTS MUSEUM

DOELSTELLING

Het Zandvoorts Museum stelt zich ten doel om een zo breed mogelijk publiek lokaal en internationaal te interesseren in de geschiedenis en het cultureel erfgoed van vissersdorp naar toeristendorp van Zandvoort. Om dit te bereiken beheert en presenteert het museum de erfgoed- en kunstcollectie. Daarbij biedt het museum een vaste presentatie, organiseert het tijdelijke erfgoed- en kunsttentoonstellingen en educatieve activiteiten voor diverse doelgroepen. Daarnaast zoekt het museum naar samenwerkingspartners lokaal, in de Metropoolregio Amsterdam en daarbuiten.

MISSIE – waar we voor staan

Het Zandvoorts Museum is het museum waar kennis van de lokale geschiedenis gekoppeld aan de collectie centraal staat. Dit doen we door verzamelen, presenteren en projecten. De focus ligt op het thema Toerisme dat bewoners en bezoekers verbindt met de verhalen over toen, nu en straks.

VISIE – waar we voor gaan

Zandvoort staat bekend als een unieke kustplaats in de Metropoolregio. Het heeft een rijke geschiedenis van 200 jaar van vissersdorp naar toeristendorp. Het Zandvoorts Museum is de plek dat bijdraagt aan deze geschiedenis door erfgoed, kunst, cultuur en verhalen te tonen. Samen met bewoners en bezoekers geeft het museum vorm aan de identiteit en uniciteit van het toeristendorp en draagt dit ook uit. Dat doet ze niet alleen door terug te grijpen op het verleden maar ook door aandacht te besteden aan actuele thema's, de ontwikkeling en de huidige identiteit van de kustplaats. Daarbij sluiten de museumactiviteiten aan op het culturele, toeristische en recreatieve beleid van de gemeente Zandvoort.

KERNWAARDEN

De kernwaarden van de geformuleerde visie voor het Zandvoorts Museum zijn:

- Historisch & authentiek – DNA van Zandvoort centraal
- Kwaliteit & aandacht – hoogwaardig aanbod, regionaal en (inter)nationaal
- Inspirerend & ambitieus – kunst en erfgoed komen samen in alle uitingen
- Gastvrij & toegankelijk – breed aanbod voor diverse doelgroepen
- Aandacht & samenwerking – voor en door bewoners, bezoekers en het team

Het Zandvoorts Museum richt zijn bedrijfsvoering en museale werkzaamheden in volgens de Code Cultural Governance en de Museumnorm.

2. DE OMGEVINGSVISIE ZANDVOORT 2040

365 DAGEN AANTREKKELIJK

Cultuurhistorische kwaliteiten beter benutten

Zandvoort was oorspronkelijk een geïsoleerd vissersdorp, maar ontvangt mensen van over de hele wereld. Bezoekers komen af op het strandleven, de boulevard, de duinen, het vertier en het circuit. Maar wat ook bijzonder is aan Zandvoort: het is een kustgemeente met een rijk verleden als kuuroord, vol overblijfselen van de Atlantikwall en de wederopbouw, een dorp met badvilla's, hofjes en verandawoningen. En Zandvoort heeft een uitgestrekt natuurgebied. Kortom, een gemeente vol contrasten en verschillen in dynamiek. Zandvoort kan haar cultuurhistorische kwaliteiten nog veel beter benutten in toerisme, cultuur en in ruimtelijke ontwikkelingen. Denk aan de monumenten die Zandvoort rijk is: Raadhuis, NS-station, buitenplaats Groot Bentveld of badvilla's met bijzondere gevels, erkers en veranda's. Maar denk ook aan de restanten van de Atlantikwall en de jonge cultuurhistorie van de wederopbouw. Cultureel erfgoed betreft niet alleen monumenten en archeologie, maar ook het verhaal dat Zandvoort heeft gemaakt tot het dorp dat ze nu is. Cultuurhistorie levert een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving en draagt bij aan een gedeeld verhaal waar Zandvoorters zich in herkennen en trots op zijn. Die identiteit van het dorp is bepalend voor onze leefomgeving en kan als inspiratie dienen bij toekomstige opgaven.

3. TERUGBLIK 2021 – 2025

De afgelopen jaren

Het Zandvoorts Museum kijkt terug op een beleidsperiode (2022–2025) waarin veel is gebeurd. Het museum organiseerde een groot aantal tijdelijke tentoonstellingen, gaf de vaste opstelling een upgrade, ontving een groeiend aantal bezoekers – waaronder veel schoolgroepen – en verbeterde het beleid en de uitvoering op het gebied van beheer en behoud van de unieke collectie.

Dankzij de bijzondere collectie en vooral de rol die het museum speelt in het culturele erfgoedveld van Zandvoort, heeft het een onmiskenbare vaste plaats en functie verworven. Dat is niet vanzelf gegaan. Het museum heeft slechts beperkte eigen inkomsten en is grotendeels afhankelijk van steun van de gemeente Zandvoort, met een bescheiden aanvulling via inkomstenwerving. Dat het museum desondanks op dit niveau functioneert, is volledig te danken aan de tomeloze inzet van de medewerkers en vrijwilligers en de plek die het museum inneemt in het hart van velen.

In de beleidsperiode heeft het museum de ingezette veranderingen sinds de verzelfstandiging – inmiddels bijna tien jaar geleden – verder doorgevoerd. Het heeft een belangrijke rol gekregen in de erfgoededucatie in Zandvoort en op dit gebied veel organisaties aan zich weten te binden. Zoals de vorige voorzitter van het bestuur, Folkert Bloeme, in zijn voorwoord van het beleidsplan schreef: “Denk je aan cultureel erfgoed in Zandvoort en wil je iets organiseren op dat gebied, dan kom je bij ons terecht.”

Samenvatting van de ontwikkelingen:

Tentoonstellingen

Het museum heeft een aantrekkelijk tentoonstellingsprogramma opgezet, met een afwisselende mix van exposities gericht op de eigen collectie, de geschiedenis van Zandvoort, moderne kunst en mode, en actuele onderwerpen zoals de Grand Prix. Dankzij een krachtige promotie wisten zowel regionale als landelijke bezoekers de weg naar het museum te vinden.

Educatie

Educatie is altijd een speerpunt geweest van het Zandvoorts Museum. Ook in deze periode wist het museum regelmatig schoolgroepen uit Zandvoort en daarbuiten te ontvangen, in een speciaal daarvoor ingerichte ruimte. Daarnaast vonden er buiten het museum educatieve activiteiten plaats, zoals rondleidingen en tijdelijke exposities in het Oude Raadhuis.

Organisatie

Het museum werkt met een zeer kleine betaalde staf: een directeur en een administratieve medewerker, beide parttime. Toch slaagde het museum erin om alle geplande activiteiten uit te voeren, dankzij een grote groep toegewijde vrijwilligers. Zij werken onder andere achter de balie, als rondleider, als collectieregistrator en bij tentoonstellingsopbouw. Ook het bestuur bestaat uit vrijwilligers. De afgelopen jaren namen enkele ‘oudgedienden’ afscheid, maar er zijn nieuwe bestuursleden aangetrokken met ervaring in de museale en culturele sector van Zandvoort. In 2024 nam Hilly Jansen na vele jaren afscheid als directeur en werd zij opgevolgd door Aurélie Ruhé.

Collectie

De collectie vormt al sinds de oprichting een belangrijk kapitaal van het museum. Ze bevat unieke objecten die het verhaal van Zandvoort vertellen. Dankzij een jaarlijkse bijdrage van de gemeente aan het aankoopfonds kon de collectie worden uitgebreid. Tijdens de beleidsperiode werd een uitgebreid onderzoek gedaan naar beheer en behoud van de collectie. Dat resulteerde in een

waarderings-, verwervings- en afstotingsplan dat de komende jaren richting zal geven. Voor het eerst is volledig in kaart gebracht wat de kerncollecties zijn. Een enthousiaste groep vrijwilligers werkt wekelijks aan het beschrijven en verbeteren van de collectie-informatie.

Nieuwe locatie

Hoewel het museum is gevestigd in een fraai historisch pand, leverde deze locatie in de afgelopen jaren steeds meer problemen op, onder andere qua klimaatbeheersing en onderhoud. Omdat het voormalige HDMZ-gebouw al langere tijd leegstond, heeft het bestuur een uitgebreid plan geschreven voor verhuizing naar dit 'echte' museumgebouw. Op het moment van schrijven zijn de vooruitzichten voor die verhuizing gunstig.

Contact met de gemeente

Hoewel het museum sinds de verzelfstandiging formeel geen deel meer uitmaakt van de gemeentelijke organisatie, is het contact met de gemeente hecht gebleven. De gemeente maakte tijdens de beleidsperiode meer middelen vrij voor onder andere collectiebeheer, scholing van vrijwilligers en professionele fondsenwerving. Op dit laatste gebied speelt het museum inmiddels ook een inspirerende en ondersteunende rol voor andere culturele organisaties in Zandvoort.

Bedrijfsvoering en financiën

Ondanks de structureel genereuze financiële steun van de gemeente moet het museum zich altijd creatief en doortastend opstellen om te kunnen blijven functioneren – zeker gezien de ambities. Dat is de afgelopen jaren gelukt dankzij de inzet van vrijwilligers, sponsors en donateurs. Hoewel de jaarrekeningen kleine jaarlijkse tekorten laten zien, is er geen reden tot zorg over de continuïteit.

Doelstellingen en targets

Het bestuur formuleerde in 2021 diverse doelstellingen en targets. De voortgang is als volgt:

- a. Vast ritme tentoonstellingen: Dit is deels gerealiseerd. In het nieuwe beleidsplan wordt dit verder uitgewerkt.
- b. Vergroting bezoekersaantallen: Door de Covid-crisis vielen de bezoekersaantallen lager uit dan verwacht. De vooruitzichten zijn echter gunstig, mede door de voorgenomen verhuizing.
- c. Actieve samenwerking binnen Zandvoort: Dankzij financiële steun van de gemeente is het museum uitgegroeid tot spil in het culturele leven van Zandvoort.
- d. Nieuwe doelgroepen: Het museum bereikt steeds meer bezoekers van buiten de regio, mede door intensieve publiciteit. In de komende jaren wordt extra ingezet op diversificatie, ook qua leeftijdsgroepen.
- e. Actieve collectie: Dankzij het aankoopfonds en een lopende afstotingsoperatie ontstaat een kwalitatief betere, beter beheersbare kerncollectie.
- f. Fondsenwerving: Door gemeentelijke steun kon het museum investeren in professionele fondsenwerving. Succesvolle voorbeelden zijn de tentoonstellingen 'We gaan naar Zandvoort' en 'Bunkers', waarvoor aanzienlijke fondsen zijn verworven.

Conclusie

Het bestuur kijkt terug op een succesvolle beleidsperiode, waarin aanzienlijke stappen zijn gezet richting professionalisering, collectieverbetering en versterking van het

4. INHOUDELIJKE VISIE

NIEUW MUSEUM

Ontmoetingsplek en altijd toegankelijk, welkom en verrassende blik op de historische collectie en de verhalen. De samenleving van Zandvoort heden en verleden met de trots maar ook de problemen. De nieuwe generatie

SAMENWERKEN, CO-CREATIE EN KUNSTENAARS

- focus op verleden, heden met een blik op de toekomst in samenwerking met kunstenaars
- samenwerken en co-creatie: altijd samen werken met andere organisaties, programma aanbod met inspirerende ontmoetingen
- Nieuw werk innovatief en kritisch kijken naar het verleden en heden. Educatie en participatie speel daarbij een rol. De kunstenaars zijn daarbij direct betrokken. Met kinderen aan de slag. Museum faciliteert de presentatie en participatie projecten, samen sterk!
- Collectie en hoogtepunten uit de Zandvoortse geschiedenis ook nieuwe thema's die er spelen in het dorp stellen aan de kaak.
- Museum ook zichtbaar in het dorp op andere plekken, programmeren!

PROGRAMMALIJNEN

- Programma lijnen en werkwijzen, experimenten nieuw en anders op de nieuwe locatie, de openbare ruimte in het pand en de speciale plek voor kinderen
- Mogelijkheden bekijken voor artist-in -residence en dit faciliteren!
- Feestelijk 200 jaar Zandvoort, uitbreiding van de collectie met de verhalen door in co-creation met makers en organisaties/partners. Speciale aandacht voor de bewoners (van kind tot jong volwassenen) die nog nooit een museum heeft bezocht, educatie, participatie en publieksprogramma. Onderzoek naar de impact.
- Programma lijnen verleden en heden. Basis programmering: projecten tentoonstellingen, onderzoek
 - Verleden: collectie interpreteren en contextualiseren
 - Heden: verzamelen van hedendaagse collectie inclusief en divers in co-creation met makers en in samenwerking met netwerken die aan het museum zich gaan binden.

5. PROGRAMMA 2025 – 2030

TENTOONSTELLINGEN

De programmering is afhankelijk van de wensen en behoeften van de museumorganisatie en de gekozen doelgroepen. Een vroege ochtend- en een avondopenstelling behoort tot de mogelijkheden.

SAMENWERKING PARTNERS

Samenwerking met andere kunst- en toeristische instellingen vergroot de kansen als het gaat om publiciteit en marketing. Gezamenlijk kan het museum een compleet cultureel dagje uit in Katwijk aanbieden. Door middel van arrangementen en sales kan dit combinatiebezoek worden gestimuleerd.

Het algemene uitgangspunt in de ontwikkeling van de nieuwe museale presentatie is het presenteren van de collectie die een relatie heeft met het toeristische verhaal van vissersdorp naar toeristendorp met een mix van kunst en immaterieel erfgoed. Tradities, rituelen, festiviteiten, typische gewoonten, dit alles verrijkt het museumbezoek.

VASTE PRESENTATIE

De presentatie in het nieuwe gebouw wordt attractiever en is een uitdaging door het gebruik van de huidige inrichting. De vaste collectie is hier te zien in combinatie met werken van kunstenaars. Zij creëren nieuw werk als reflectie op de collectie en de gekozen thema's in de presentatie. Dit wisselt regelmatig om herhalingsbezoek te bevorderen.

PANORAMAZAAL

De presentatie in de panoramazaal wordt jaarlijks vernieuwd en aangevuld met collectie en rekwisieten die betrekking hebben op het thema. Inhoudelijk wordt het geheel aantrekkelijker voor de bezoekers.

KINDERLIJN

Door de gehele presentatie is er een kinderlijn aangebracht. Zij maken tijdens het bezoek een dagboekverslag van de opmerkelijke dingen die zij beleven binnen en buiten het museum. Komen en gaan, vriendschap en afscheid zijn onderwerpen die hierin worden meegenomen en verder uitgewerkt.

EDUCATIE

- Kindermuseumlab, activiteiten en workshops
- Formeel leren
- Informeel leren
- Speciale doelgroepen

- Publieksprogramma: verdieping en verbreding op aanbod museum
 - Ondersteunend aan de programmalijnen
 - Reageren op actuele thema's, gebeurtenissen: RL, avondopenstelling, film, workshops, performances, sympos. DIALOOG!! netwerkprojecten

Educatie programma's en publieksactiviteiten met onder meer vaste en tijdelijke tentoonstellingen zijn belangrijke instrumenten om verhalen te vertellen en daarmee bezoekers te trekken. Kunst- en erfgoed programma's worden aangepast aan de nieuwe visie Zandvoorts Museum geschikt voor een breed publiek en scholen.

De thema's die gebruikt worden in de educatie programma's zowel voor scholen als het algemeen publiek zal de nadruk liggen op twee onderdelen die aansluiten op de missie van het museum: het vissersdorp en het toeristendorp.

Er wordt gebruik gemaakt van persoonlijke verhalen gekoppeld aan authentieke objecten in de museale presentatie. Een koppeling tussen materiaal en immaterieel erfgoed.

- Mondelinge overdracht binnen het museum geschiedt in de vorm van rondleidingen tijdens de schoolprogramma's en vakantieperiodes.
- Schriftelijke overdracht bereikt wordt door korte teksten bij objecten, zaalteksten en verdiepend schriftelijk materiaal bij tentoonstellingen.
- Hands on collectie en actieve 'doe' programma's voor kinderen en volwassenen.

ONDERWIJS

In de schoolprogramma's wordt gewerkt met thema's die aansluiten bij de visie van het museum en de kerndoelen in het onderwijs. Dit zijn:

- Kunstzinnige vorming programma's
- Erfgoed -historische programma's

FAMILIES EN GEZINNEN

Voor families en gezinnen zijn er volop mogelijkheden om het publiek aan het museum te binden.

Een overzicht van de publieksactiviteiten zou kunnen zijn:

- Workshops, speurtochten, wisselende publieksactiviteiten
- Vertelprogramma's / ontmoetingen (kunstenaars) – persoonlijke verhalen
- Jaarlijkse familiedag, kinder-kunst-dag
- Peuter/kleuterprogramma
- Rondleidingen met gids
- Vakantieactiviteiten
- Kinderfeestjes.

INDIVIDUELE BEZOEKERS/VOLWASSENEN EDUCATIE

Voor het kunstminnend publiek zijn er verschillende mogelijkheden. Programma's worden ontwikkeld in de vorm van arrangementen met een lunch en een wandelroutes etc.

Voor degene die zelfstandig de tentoonstellingen willen bezoeken wordt er een schriftelijke informatie (leaflet/brochure) ontwikkeld.

- Gespecialiseerde kunstrondleidingen
- Lezingen en workshops
- Leaflets/brochure

INCLUSIEF PROGRAMMEREN

Voor de specifieke doelgroep doven en slechtzienden worden speciale rondleidingen ontwikkeld met hands on objecten. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de thema's eenzaamheid en dementie i.s.m. zorginstellingen waar museumdocenten verhalen kunnen vertellen aan de hand van foto's en objecten.

PUBLIEKSPROGRAMMA

Bij iedere tentoonstelling organiseert het museum publieksactiviteiten, zoals een lezing of een workshop. In toenemende mate zal er geëxperimenteerd worden met nieuwe vormen, waarbij cross-overs worden gemaakt met andere disciplines zoals muziek, theater, literatuur, film en nieuwe media. Met die aanpak zal het museum niet alleen interessanter en boeiender worden, maar ook is het manier om met nieuwe doelgroepen in contact te komen.

COLLECTIE/ ONDERZOEK

Onderzoek collectie ontwikkelen

- Verzamelen, beheren/behouden en presenteert collectie
 - 17de eeuw tot nu
 - 28.000 objecten
 - Beveiliging depots
 - Actieve uitbreiding collectie waarin de Zandvoorters zich in herkennen
 - Uitbreiding door aankopen uit de tentoonstellingen van hedendaagse kunstenaars, ook door opdrachten
 - Immaterieel erfgoed verzamelen, archiefproject